

معنای تأمین مواد غذایی در ایران و سایر

کشورهای جهان

بیزدان حاج حمزه



برخوردی می شود؟ وضعیت ایران از سال ها پیش روی کار آمدن دولت پاسداران تا امروز که وزارت جهاد کشاورزی را به وجود آورده اند مسئولیت بخش کشاورزی ایران را به ارگان همزاد و همردیف سپاه یعنی جهاد سازندگی سپرده اند. تحت مدیریت ۲۸ ساله جهاد کشاورزی و تأمین مواد غذایی مردم ایران همچنان با مشکلات و عقب ماندگیهای گوناگون و بیش از همه با مسأله کم آبی و آسیب پذیری شدید در مقابل کاهش بارندگی گرفتار است. رسانه های داخلی روز ۲ اردیبهشت ۸۷ از کاهش ۴۰ درصد بارندگی در سال ۸۶ گزارش می دهند و اضافه می کنند این حادثه هست و نیست بیش از ۳۰ میلیون نفر دست اندر کار بخش کشاورزی کشور و صنایع و تجارت مرتبط با آن را وارد فضایی چالش برانگیز و پر از بیم و نگرانی کرده است محمدی عضو کمیسیون کشاورزی مجلس رژیم اعلام کرده طبق گزارش های ارائه شده به کمیسیون کشاورزی مجلس ۱۵ استان کشور در سال زراعی ۸۷ - ۸۶ با خشکسالی روبه رو هستند که در نیمی از آنها وضعیت نیمه بحرانی در برخی بحرانی است حدود ۱۲۰ شهر کوچک و شش هزار روستا با مشکل آب آشامیدنی روبه رو هستند خشکسالی در استانهای فارس، اصفهان، خراسان جنوبی، خوزستان، کهگیلویه و بویر احمد و برخی استان های دیگر به حد بحران رسیده است تحت این شرایط تولید گندم ماده غذایی اصلی مردم فقیر ایران به شدت کاهش یافته و در حالی که سال گذشته وزارتخانه های جهاد کشاورزی و بازرگانی سرگرم تدارک جشن خودکفایی گندم بودند کمبود تولید داخلی این محصول به جایی رسیده که بار دیگر دولت مجبور شده با دو برابر قیمت های سابق عجاتاً ۲ میلیون تن گندم به کشور وارد کند محدودیت ظرفیت سیلوهای ذخیره گندم امکان واردات بیشتر را نمیدهد در دولت پاسداران تأمین مواد غذایی مورد نیاز مردم ایران و از جمله تأمین گندم برنج روغن نباتی چای در معرض خطر سه بعدی و پیچیدگی قرار گرفته است.

ابعاد خطر:

۱- نخستین مشکل و مسأله اصلی تأمین مواد غذایی مردم ایران آنست که از بد حادثه مدیریت کلان این مسأله حیاتی در دست دولتی است که به جای خود کفایی در تولید محصولات کشاورزی به خود کفایی در تولید بمب اتمی و صدور تروریسم مشغول است امکانات و سرمایه هایی را که باید در تأمین مواد غذایی و سایر نیازهای حیاتی جامعه به کار افتند به خدمت تأمین و حفظ موجودیت نظام ولایت فقیه گرفته است. مسأله اصلی بخش کشاورزی ایران بی توجهی به سرمایه

به گزارش ارگان های بین المللی ذیربط گرانی و مشکلات تأمین مواد اولیه غذایی مورد نیاز جامعه انسانی برانزا شده است رئیس بانک جهانی روز ۱۳ آوریل هشدار داد که در برابر شدن بهای متوسط مواد غذایی طی سه سال اخیر می تواند حداقل ۱۰۰ میلیون نفر دیگر را در کشورهای با درآمد ملی پائین به زیر خطر فقر و گرسنگی بفرستد بر اساس گزارش سازمان خواروبار جهانی فائو افزایش قیمت مواد غذایی جان بسیاری را در ۳۷ کشور از فقیرترین کشورهای درحال توسعه در معرض خطر قرار داده است کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد موسوم به آنکتاد اجلاس ماه آوریل ۲۰۰۸ خود را به بررسی ابعاد افزایش قیمت جهانی غذا و اثرات آن بر زندگی جوامع جهان به خصوص کشورهای در حال توسعه اختصاص داد بان کی مون دبیر کل سازمان ملل متحد در مراسم آغازیه کار این اجلاس بحران غذا را در جهان جدی توصیف کرده و گفت این بحران در صورت تداوم یافتن به رشد اقتصادی و امنیت جهنم آسیب خواهد زد سازمان ملل متحد در شرایطی از بحران جدی تأمین مواد غذایی خبر می دهد که در چارچوب برنامه جهانی غذا کمک رسانی به فقیر آفریقا آمریکای جنوبی و آسیا به عهده دارد و در چارچوب اهداف هزاره سوم از کشورهای عضو و از جمله ایران امضا گرفته تا سال ۲۰۱۵ میلادی شمار آن بخش از فقرای خود را که در زیر خط فقر غذایی قرار دارند به نصف برسانند با معیار کنونی سازمان ملل خانواده هایی که به آزی هر یک از افراد خود روزانه کمتر از ۲ دلار درآمد دارند زیر خط فقر غذایی قرار می گیرند رئیس برنامه جهانی غذا در مورد کاهش ذخیره مواد غذایی مثل غلات اخیراً اعلام کرده ذخائر غذایی جهان این ارگان در پایین ترین سطح خود در سی سال گذشته رسیده است که فقط برای امداد رسانی به مدت ۵۳ روز کافی است ذخیره مواد غذایی برنامه جهانی غذا در سال ۲۰۰۷ برای مدت ۱۶۹ روز کفایت می کرده است در مورد علت بروز پدیده گرانی و کمبود مواد غذایی در بازار جهانی عواملی نظیر افزایش تقاضا در کشورهای پر جمعیت مثل هند و چین تبدیل بخشی از



کشور بود یعنی هم آن ۴۰۰ هزار میلیون ن گندم را ذخیره می کرد و هم ۵ میلیون تن وارد می کرد همه این مشکلات به دلیل عدم اطلاع رسانی و آمار و ارقام اشتباه بعضی از وزارتخانه ها به وجود آمده است هنوز هم در کشور باور ندارند که بدون سرمایه گذاری چیزی عاید نمی شود. برای مقابله با خشکسالی چه در استحصال آبهای جاری و زیرزمینی و چه در مصرف آن به سرمایه گذاریهای گسترده نیاز داریم. دومین مسأله که از مسأله اول ناشی شده و تأمین مواد غذایی مورد نیاز مردم را به خاطر انداخته تحریم ناگزیر ایران از جانب خارجیهاست که تقلا می کنند جلوی تاخت وتار اتمی پاسداران حاکم را بگیرند این تحریم ایران را در جامعه بین المللی منزوی کرده و مشکلات بزرگ در داد و ستد فنی بازرگانی و مالی ایران با خارج پدید آورده و واردات مواد غذایی به کشور را به شدت گران کرده است. ۳ - گرانی مواد غذایی در بازار بین المللی مسأله مضاعفی است که بر مشکلات واردات و تولید داخلی این مواد در ایران اضافه می شود این مشکلات وضعیت تغذیه اکثریت خانوارهای ایرانی را پیش از پیش وخیم می کند این خانوارها حتی پیش ازبلا گرفت موج گرانی مواد غذایی در بازار بین المللی مصرف مواد غیر یارانه ای خود نظیر گوشت و میوه را به شدت پایین آورده و یا حذف کرده بودند به طوری که به گزارش مرکز آمار ایران طی سال های ۱۳۶۲ تا ۱۳۸۲ بر ابر تغییر اجباری الگوی مصرف این خانوارها مصرف گوشت و میوه در ایران به ترتیب ۵۰ و ۵۵ درصد پایین آمده است! آری، اکثریت مردم ایران این چنین با سوء تغذیه و گرسنگی دست به گریبان شده اند! راه چاره؟ ایران می تواند خود را از گرسنگی فزاینده ای که از بحران بین المللی مواد غذایی ناشی می شود مصون بدارد امکان خودکفایی و مصون ماندن ایران از این بحران به طور بالقوه موجود است شرط لازم برای این مصونیت آنست که استعداد و امکانات بالقوه کشاورزی ایران با استفاده از مدیریت اقتصادی منابع مالی ایران به کمک تکنولوژی جدید تولید شکوفا و بالفعل شود. کمبودها و عقب ماندگیهای بخش

گذاری در زمینه مکانیزاسیون و کشت مدرن است انتظار داشت بخش خصوصی در شرایط فعلی در این مورد اقدام کند این سرمایه گذاریها باید توسط دولت انجام شود اما دولت در نظام ولایت فقیه ایران از این وظیفه شانه خالی می کند عیسی کلانتری وزیر کشاورزی با سابقه در دولت های رفسنجانی و خاتمی اقرار می کند که شعار خودکفایی گندم از ابتدا یک حرف غیر کارشناسی بود ما سرمایه گذاری جدی در این مورد انجام نداده ایم که به خواهیم خودکفا شویم در آن دو سال که خودکفا شدیم یعنی آخرین سال دولت هشتم و اولین سال تشکیل دولت نهم جابه جایی کشت صورت گرفته بود یعنی برای رسیدن به خودکفایی در مصرف گندم حدود نیم میلیون هکتار از اراضی کشت آبی محصولات دیگر به زیر کشت گندم رفت و در سایر محصولات با کمبود شدید مواجه شدیم و ناچار شدیم به رغم بارندگیهای خوب سه سال گذشته حتی سیب زمینی حبوبات و پنبه را وارد کنیم در حالی که ما حتی در سال های کم آبی هرگز پنبه و حبوبات وارد نمی کردیم کلانتری می افزاید این خود کفایی مصنوعی به وجود آمده بود و توجیه اقتصادی و اجتماعی نداشت. برای خود کفایی باید سرمایه گذاری شود که نشده است در سه سال گذشته فقط به کمک بارندگیهای خوب جابه جایی در کشت محصولات دیم به گور متوسط بیش از ۵۰ درصد نسبت به سال های گذشته افزایش یافته بود ولی حالا که بارندگی نشده کاهش ۷۰ درصدی در تولید دیم گندم و حداقل حدود ۲۰ درصد کاهش در تولید کشت آبی پیش بینی می شود این به معنای آن است که دو میلیون تن واردات هم پاسخگوی کمبود گندم در کشور نیست و به مراتب باید بیش از این مقدار گندم وارد کنیم امسال حداکثر ۷۰ - ۶۵ درصد سال گذشته تولید خواهیم داشت که معادل ۶ - ۵ میلیون تن واردات گندم به کشور است به گفته کلانتری وزارت جهاد کشاورزی اطلاعات درستی در این مورد نداده در حالی که خشکسالی قابل پیش بینی بود و دولت باید از ۷ - ۶ ماه پیش همان زمان که ۴۰۰ هزار تن گندم صادر کرد به فکر تأمین نیاز سال بعد